

יום שלישי י"ד בשבט תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

יבמות - קכ"ב

ניתן להפיץ לזיכוי הרבים תחת השם 'נר שמואל' בלבד

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

1. מעשה בעכו"ם שאמר ליהודי קצור שחת בשבת ואם לא אהרוגך כשם שהרגתי את פלוני שלא הסכים לבשל לי בשבת. האם אשת ה'פלוני' מותרת? רב יוסף, [דחריף סכינא] פשט שאינה מותרת, מהמשנה: עכו"ם שהיה מוכר פירות בשוק, ואמר פירות הללו של ערלה הן, וכדו' - לא אמר כלום, כיון שלא נתכוון אלא להשביח מקחו. אף כאן כיון שיש לו כוונה לאיים על היהודי השני לא מאמינים לו. הגמרא מביאה כמה מעשים בישראל ועכו"ם שהלכו בדרך ובא העכו"ם ואמר 'חבל על יהודי שהיה עמי שמת בדרך וקברתיו', והשיאו אשתו.
 2. אלו קולות נוספות שנינו בעדות על מיתת הבעל? מעידין אפילו אם ראו את הגופה רק לאור הנר או לאור הלבנה. ומשיאין על פי 'בת קול' כששמעו קול צועק איש פלוני מת, אך לא ראו אדם. [והיינו כבית הלל אבל לבית שמאי אין משיאין].
 3. מעשה באחד שעמד על ראש ההר ואמר איש פלוני מת והלכו להר ולא מצאו שם אדם, ואעפ"כ השיאו חכמים את אשתו. מדוע לא חששו שזה שד? ראו דמות אדם שהיה צל לצילו, ושדים אע"פ שיש לדמותם צל, אבל צל לצל אין להם. הטעם שלא חוששים שהייתה זו צרתה שרוצה לקלקלה - כיון שתנא דבי רבי ישמעאל: בשעת הסכנה, כותבין ונותנין גט אף על פי שאין מכירין את האומר לכתוב, אף כאן אם לא עדות זו יש חשש שתשב עגונה. שוב מעשה - בצלמון באחד שאמר: אני איש פלוני ... נשכני נחש והרי אני מת, והלכו ולא הכירוהו, והלכו והשיאו את אשתו.
 4. אלו דעות שנינו בענין להעיד על מיתת הבעל ע"פ עד אחד ופסול?
 - א. רבי עקיבא סיפר שנחמיה איש בית דלי, שלח אותו להודיע בארץ ישראל 'מקובלני מר"ג הזקן, שמשיאין את האשה על פי עד אחד'. וכשבאתי והרציתי הדברים לפני ר"ג, שמח לדברי ואמר: מצאנו חבר לרבי יהודה בן בבא. מתוך הדבר נזכר ר"ג שנהרגו הרוגים בתל ארזא, והשיא ר"ג נשותיהן על פי עד אחד, והוחזקו להיות משיאין את האשה אפילו ע"י עד מפי עד, או מפי עבד, או מפי אשה, או מפי שפחה.
 - ב. ר' אליעזר ורבי יהושע: אין משיאין את האשה על פי עד אחד.
 - ג. ר' עקיבא: עד אחד נאמן, אבל אשה אחרת, עבד, שפחה, וקרובים, אינם נאמנים. והתבאר בגמרא: לאחר שהחזיקו חכמים להתיר, חזר בו.
 - ד. קודם שחזר בו הקשו עליו חכמים מהמעשה בבני לוי שהלכו בדרך וחלה אחד מהם והשאירוהו בפונדק, ובחזרתם שאלו לפונדקית: איה חברנו? ענתה להם: מת וקברתיו, והשיאו את אשתו. 'ולא תהא כהנת כפונדקית?' ענה להם רבי עקיבא: אותה פונדקית הוציאה להם מקלו ותרמילו וכו' ואכן אף כהנת, אם תתן סימנים אלו נאמנת.
 5. החיסרון בפונדקאית שהיא היתה נכרית, כיצד א"כ האמינו לה? כיון שהיתה נחשבת 'כמסיחה לפי תומה' שמיד שראתה את החכמים החלה לבכות ואז שאלוה איה חבירנו, ענתה 'זה מקלו וזה תרמילו וקברתיו'.
 6. עד אחד שמעיד על מות הבעל האם צריך דרישה וחקירה?

הגמרא מביאה מעשה באחד שבא להעיד לפני רבי טרפון, וסיפר: אני והוא היינו הולכים בדרך ורדף אחרינו גייס, ... ונלחם והחזיר את הגייס לאחוריו, אמרתי לו: אריה, יישר כחך! אמר לי: מנין אתה יודע שאריה שמי? כך קורין אותי בעירי: 'יוחנן ברבי יהונתן אריה דמכפר שיחאי', ולימים חלה ומת. והשיא רבי טרפון את אשתו.

מאידך מצינו בברייתא שרבי טרפון חקר אותו ודקדק עליו שנים ושלושה פעמים.

לפיכך מבארת הגמרא שיש בזה מחלוקת תנאים - לר"ע: אין בודקין, ולרבי טרפון בודקין.

ושורש מחלוקתם בדברי ר' חנינא שאמר - דבר תורה, אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה וחקירה, שנאמר: משפט אחד יהיה לכם, ומה טעם אמרו דיני ממונות אין צריכין דרישה וחקירה, שלא תנעול דלת בפני לויין.

המ"ד שאינו מצריך סובר, כיון ששוקלת כתובה נחשב כדיני ממונות, המ"ד שמצריך סובר כיון שמתירים אשת איש לעולם נחשב כדיני נפשות.
- אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא: תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר: וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך.
- הדרן עלך האשה בתרא וסליקא לה מסכת יבמות.
- ברוך רחמנא דסייען